

Opgave 4

Wat te doen met een overschot?

In een land heeft de overheid in de afgelopen decennia een forse staatsschuld opgebouwd. De minister van Financiën verwacht dat aan het begin van 2006 de omvang van deze schuld 340 miljard euro zal zijn.

De volgende gegevens zijn ontleend aan de voorlopige begroting van 2006.

tabel 5			
inkomsten	(× miljard euro)	uitgaven	
directe belastingen	45,6	infrastructuur	7,3
indirecte belastingen	57,4	gezondheidszorg	17,1
niet-belastingen	23,7	onderwijs	21,1
		sociale zekerheid	14,8
		rente staatsschuld	22,1
		aflossing staatsschuld	5,1
		overige uitgaven	27,6
		overschot	11,6 +
totaal	126,7	totaal	126,7

Voor de komende jaren wordt uitgegaan van de volgende prognoses omtrent de economie van dit land:

- 1 De economische groei zal ongeveer 3% per jaar bedragen.
- 2 Er zal een overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans zijn.
- 3 Door vergrijzing van de bevolking zullen er in verhouding meer inactieven en minder actieven komen.

Bij de presentatie van de voorlopige begroting van 2006 ontstaat er een discussie over het begrotingsoverschot: moeten we dit overschot gebruiken voor extra aflossing van de staatsschuld of voor andere doelen?

De voorstanders van extra aflossen stellen voor het gehele overschot in te zetten voor extra aflossing van de staatsschuld. Zij wijzen er op dat het rentebeslag (de rentelasten in % van de totale overheidsuitgaven) in dit land te hoog is. Daarnaast geven ze aan dat de toekomstige vergrijzing tot financiële problemen bij de overheid kan leiden waardoor de internationale concurrentiepositie van de bedrijven in dit land in gevaar kan komen. De tegenstanders van extra aflossen hebben als antwoord op de argumenten van de voorstanders twee stellingen geformuleerd:

stelling 1

Als de overheid haar uitgavenquote (overheidsuitgaven in procenten van het nationaal inkomen) de komende jaren stabiel houdt, zal bij een gelijkblijvend rentebedrag het rentebeslag toch minder worden.

stelling 2

Aangezien er in 2005 al sprake is van een nationaal spaaroverschot, zal extra aflossen ertoe leiden dat bedrijven in het buitenland met onze binnenlandse besparingen hun concurrentiepositie gaan verbeteren.

- 2p 11 Bereken de staatsschuld aan het einde van 2006 als het voorstel van de voorstanders van extra aflossen wordt uitgevoerd.
- 2p 12 Leg uit hoe de vergrijzing tot financiële problemen bij de overheid kan leiden. Maak in de uitleg gebruik van één inkomstenpost en één uitgavenpost van de gegeven begroting.
- 2p 13 Leg uit hoe financiële problemen bij de overheid kunnen leiden tot verslechtering van de internationale concurrentiepositie van de bedrijven in dit land.
- 2p 14 Welke prognose kan als argument dienen om stelling 1 te onderbouwen? Verklaar het antwoord.
- 2p 15 Leg stelling 2 uit.